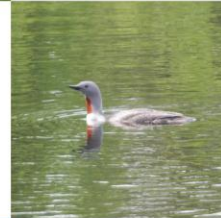

Storheia - Trollheim

Tilleggsutredning reindrift

Statnett

SEPTEMBER 2011

Kunde: Statnett		
Dato: 02.09.2011	Rapport nr.: 2 - 322 -11	Prosjekt nr.: 322-11
Prosjektnavn: Tilleggsutredninger Storheia - Trollheim		
Emneord:		
Sammendrag:		
	Rev.	Dato
Utarbeidet av: Sindre Eftestøl		
Kontrollert av: Jonathan Colman	Ansvarlig: Ask Rådgivning	
Prosjektleder: Kai Nybakk	E-post: askrad@askradgivning.no	

ASK RÅDGIVNING AS, Arbins gate 4, 0253 Oslo

INNHOOLD

1.	Innledning	7
2.	Trasèjusteringer i henhold til omsøkt løsning	8
2.1	Rissa kommune	8
2.2	Oppsummering	12
3.	Miljøvurdering av Sjøkabel fra Selvneset til Inner-Rakvåg samt luftledning frem til Storheia.....	13

Oversikt over tabeller

Tabell 1. Oppsummering av konsekvenser og vurderinger i forhold til tidligere omsøkt løsning	12
---	----

1. INNLEDNING

Opprinnelig konsekvensutredning for 420 kV Storheia- Orkdal/Trollheim, fagtema reindrift, ble skrevet av Ask Rådgivning i 2010. Fagrapporten tok utgangspunkt i de utbyggingsplaner som da lå til grunn. Dette notatet er skrevet for å utrede de tilleggsjusteringer og nye alternativer som har blitt aktuelle i etterkant.

Vi henviser til opprinnelig KU-rapport for 420 kV Storheia-Orkdal/Trollheim. Dette gjelder både i forhold til informasjon om generell metode, organisering, områdebruk og status for Fosen reinbeitedistrikt. Vi vil også understreke at konsekvensene på de ulike delstrekningene ikke nødvendigvis kan sammenlignes direkte med hverandre. De totale konsekvensene er et produkt av konsekvensgrad og lengde på de ulike delstrekninger.

Det har ikke blitt bygget nye større tekniske inngrep på Fosen siden de opprinnelige konsekvensutredningene. Unntaket er en traktorvei i sentrale deler av sommerbeitene, samt et noe økt press fra andre næringer (bl.a. i forhold til generell fritidsaktivitet og landbruk). For eksempel vil antall sau, som delvis kommer inn fra mer rovdyrutsatte områder øst for Fosen, øke. Vi er enige med distriktet i at gjenværende beiteområder innenfor Fosen sør generelt har økt noe i verdi sett i forhold til den opprinnelige rapporten. Vi mener imidlertid at dette ikke gir noen spesielle utslag langs ledningstraseen. Verdien av de berørte områdene fra hovedrapporten blir derfor beholdt.

I dette notatet har vi kun vurdert spesifikke konsekvenser i driftsperioden siden vi ikke forventer særlige forskjeller mellom alternativene i anleggsperioden. Konsekvensene for de ulike alternativene i anleggsperioden, vil i større grad være avhengig av tidspunkt for anleggsvirksomhet, detaljer rundt mastepunktplassering og fysiske spor og hindringer i terrenget (se hovedrapporten om detaljer rundt dette). Unntaket er hvis alternativet med sjøkabel fra Kvernhusvika blir valgt. En sjøkabel innebærer at det ikke blir noen ledning sør Kringsliheia, og man vil dermed ikke få noen direkte effekter i de sørvestligste beitene (vinterbeitene ved Fessdalen og Rissa, se hovedrapporten). Dette er positivt, både i anleggs- og driftsperioden, sammenlignet med alternativ 1.0.

Vi vil for ordens skyld nevne at reindriften mener at vi generelt har verdsatt vinterbeitene som ligger under tregrensen for lavt. De mener at vinterbeiter under tregrensen også bør ha stor verdi, spesielt i et langsiktig perspektiv med fremtidige klimaendringer. Vi er enige med reindriften at mulige klimaendringer i fremtiden gjør verdsettingene våre for skogsbeiter mer usikre, spesielt i år med mye nedising av fjellbeitene og lite snø i skogen. Man skal ikke undervurdere viktigheten av hengelav på trærne i enkelte "flaskehalsperioder". Vi mener det likevel (i hvert fall ut ifra dagens klima) er naturlig å gi vinterbeiter under skoggrensen lavere verdi enn fjellbeitene, både pga normal tilgjengelighet og pga at disse beitene vanligvis ligger i ytterkanten av beitene og nærmere eksisterende infrastruktur og menneskelige forstyrrelseskilder. Vi mener uansett at rangeringen mellom alternativene vil være den samme pga at også påvirkningen vil være lavere i skog.

I kapittel 3 er det kun foretatt en miljøvurdering av de beskrevne tiltakene.

2. TRASÈJUSTERINGER I HENHOLD TIL OMSØKT LØSNING

Det er 4 nye alternativ som er aktuelle langs alternativ 1.0, alternativ 1.0 a1, 1.0 a, 1.0 b og 1.0 c. I tillegg er det et sjøkabelalternativ fra Kvernhusvika som innebærer at 420 kV-ledningen bøyer av fra opprinnelig alternativ 1.0 ved Kringsliheia og går mot muffe- og reaktoranlegg ved Kvernhusvika. Sjøkabelalternativet innebærer at det ikke vil komme noen ledning som går videre sørover mot Fessdalen og Rissa. Vi viser til Statnett sine egne kart for en oversikt over alternativene.

2.1 Rissa kommune

2.1.1 Justert alternativ 1.0 a 1

Alternativ 1.0 a1 bryter av fra alternativ 1.0 rett på nordsiden av Torsengdalen, og tilsvarer delstrekningene fra Torsengdalen til Blanktjerndalen i hovedrapporten (opprinnelig 2 delstrekninger). Det nye alternativet går generelt høyere opp i terrenget og kommer nærmere oppsamlingsområdet på sørsiden av Torsengdalen. Delstrekningen er ca 4 km lang. Delstrekningen berører driv- og trekklei, oppsamlingsområde og vanlige vinterbeiter.

I hovedrapporten skrev vi følgende i forhold til verdi til disse vinterbeitene: *”Viktig driv- og trekklei til og fra vinterbeitene ved Storheia. Ligger også i ytterkanten av deler av oppsamlingsområdet sør for Torsengdalen. Verdien blir vurdert til **stor** i forbindelse med trekk og driv, og **liten** i forbindelse med oppsamling og vanlig beite (ligger under skoggrensen)”* (opprinnelig delstrekning: Torsengdalen- rett sør for Goliheia).

Videre skrev vi for den andre delen av delstrekningen (ned til Blanktjerndalen): *”Ligger i skoggrensen og kan ha verdi pga. hengslav. Traseen kommer i tillegg i ytterkanten av oppsamlingsområde. **Middels** verdi.”*

Verdi

Verdi i forhold til driv- og trekklei blir den samme som for alternativ 1.0, dvs stor verdi. I forhold til vanlig beite og oppsamling blir imidlertid verdien oppjustert. Etter hva vi kan se kommer det nye alternativet innefor deler av det aktuelle oppsamlingsområdet (selv om det er helt i ytterkanten) samtidig kommer en betydelig større del av delstrekningen over tregrensen. Alternativ 1.0 a1 vil dermed berøre viktige vinterbeiter i større grad. Både i forhold til oppsamling og beite blir verdien oppjustert til **stor/middels**.

Påvirkning og konsekvens

Når det gjelder forskjell i påvirkning er dette vanskelig å bedømme i forhold til driv- og trekk. Justeringen her er under 200 meter og forskjellene vil sannsynligvis uansett ikke bli store. Selv om synbarheten vil være viktig så blir det veldig spekulativt å vurdere om denne blir bedre eller dårligere for det nye alternativet. Vi vurderer derfor påvirkning for

driv- og trekk til likt som for alternativ 1.0¹, dvs middels negativ. Konsekvens blir da også vurdert til **middels negativ**.

Når det gjelder vanlig beite vil påvirkningen øke jo større andel av strekningen som kommer over tregrensen. Dette fordi ledningen vil være mer synlig og indirekte berøre større områder (se hovedrapporten i forhold til metodikk og beregning av unnvikelsessoner). Vi vurderer det derfor slik at påvirkningen øker for alternativ 1.0 a1 sammenlignet med alternativ 1.0 på samme delstrekning, nærmere bestemt til middels negativ. Dette gjelder også i forhold til oppsamlingsområdet. På bakgrunn av dette vurderer vi konsekvensgraden til **middels negativ** (både for delstrekningen Torsengdalen - rett sør for Goliheia og delstrekningen rett sør for Goliheia - Blanktjerdalen) for både vanlig beite og oppsamling. Se tabell 1 for sammenligning med alternativ 1.0 (omsøkt løsning).

2.1.2 Justert alternativ 1.0 a

Alternativ 1.0 a bryter av fra alternativ 1.0 ved Aunfjellet i underkant av 1 km nord for Rv. 718, går rett sørover ned fra snaujfellet, før det går sørvest og kommer inn på alternativ 1.0 rett på sørsiden av Rv. 718. Alternativet berører vinterbeitene mellom Rv. 710 og 718.

I hovedrapporten skrev vi følgende i forhold til verdi til disse vinterbeitene: ”*Dette er vinterbeiter som er mer berørt av hytter og menneskelig aktivitet og derfor av mindre betydning. Vinterbeitene kan imidlertid være viktige enkelte år. Området er såpass lite at man kan si at det er vanskelig å avgrense et oppsamlingsområde selv om dyrene blir presset østover før flytting. Vi vurderer likevel at ledningen kommer et stykke vest for der dyrene blir samlet før driv. Ledningen berører heller ikke flaskehalsen til selve flyttleien ved Rødsjøvatnet (det er mulig å vade over der innsjøen er smalest) og Rv 715. Verdien blir vurdert til **liten**.*”

Verdi

Alternativ 1.0 a kommer helt i ytterkanten av de aktuelle vinterbeitene, og berører i tillegg delvis lavereliggende områder som ikke har særlig verdi (gjelder også alternativ 1.0 på tilsvarende strekning). Forflytting av ledning betyr sannsynligvis at den kommer noe lenger unna eksisterende hytter. Dette skulle i utgangspunktet være negativt for reindriften siden ledningen da vil berøre mer uberørte områder. Forskjellene er likevel såpass liten (mindre enn 200 meters forflytning) at betydningen av dette vil være meget begrenset. Av den delen som har beiteverdi vurderer vi derfor verdien fortsatt til **liten**.

Påvirkning og konsekvens

Vi har ikke grunnlag for å vurdere påvirkning for alternativ 1.0 a forskjellig fra alternativ 1.0 på samme delstrekning. Påvirkning blir derfor satt til middels/liten negativ. Konsekvens blir da vurdert til **liten negativ**. Se tabell 1 for sammenligning med alternativ 1.0 (omsøkt løsning).

¹ For delstrekningen Torsengdalen - rett sør for Goliheia er påvirkning i tabell 5.2.2. satt til liten. Grunnen til dette er at påvirkningen ikke er differensiert mellom driv/trekk og beite/opsamling. For å sammenligne påvirkning for driv/trekk med alternativ 1.0 a1 må derfor selve teksten i hovedrapporten leses.

2.1.3 Justert alternativ 1.0 b

Alternativ 1.0 b bryter av sørvestover fra alternativ 1.0 ved Vikesetra, går over Ørnheiklumpen og videre rett på sørsiden av Lauvlijtjønna før den kommer inn igjen på opprinnelig alternativ rett vest for Fessdalen. På denne strekningen er den største forskjellen at betydelig større deler av strekningen kommer over skoggrensen.

I hovedrapporten skrev vi følgende i forhold til verdi til disse vinterbeitene: ”Denne delstrekningen ligger innenfor et av de tre hovedvinterbeiteområdene. I følge arealbrukskartet er det ikke noen viktige driv- eller trekkleier i områdene langs ledningen, men vi har fått opplyst at det går viktige flyttleier rett øst for Bismartjønna (Arvid Jåma pers. komm.). Hvis disse flyttleiene blir stengt skjærer tiltaket potensielt av vinterbeitene på nordsiden av ledning, dvs. mellom ledningen, riksvei 718 og Fessdalen. Områdene på nordsiden av ledningen representerer ca 14 km² vinterbeite (Kjell Kippe pers. komm.). Ellers så går det meste av ledningen på denne delstrekningen under skoggrensen og i nærheten av vei. Verdien blir vurdert til **stor** rett øst for Bismartjønna i forhold til trekk på tvers av ledningen og **liten** for vanlig beite”

Verdi

For alternativ 1.0 b blir verdien i forhold til trekk og driv også vurdert til **stor**², men i forhold til vanlig beite blir den vurdert til **middels/stor**. Årsaken til at verdien for beite blir vurdert til middels/stor er at alternativ 1.0 b i stor grad berører høyereliggende områder over tregrensen, og dermed blir viktige vinterbeiter i større grad berørt direkte.

Påvirkning og konsekvens

Når det gjelder påvirkning er dette vanskelig å bedømme i forhold til driv- og trekk, men når reinsdyrene skal inn i området går terrenget langs alternativ 1.0 b generelt svakt oppover og er noe mer åpent enn alternativ 1.0. Dette betyr i utgangspunktet at både driv og trekk bør gå enklere. Når dyrene skal ut om våren er instinktene i forhold til å trekke mot kalvingsområdene sterke, og dette vil sannsynligvis hjelpe reindriften å drive dyrene ut selv om inngrepet da kommer i et terreng som går nedover. Når vi snakket med reindriften så mente de imidlertid at det var vanskelig å si noe bestemt om forskjeller og likheter i forhold til hvordan de to ulike alternativene vil påvirke driv- og trekk. De påpeker at det er mye uforutsett som kan skje. Dessuten vil mye også avhenge av detaljene rundt masteplassering (og eventuelt fysiske spor eller hindringer etter anleggsarbeidet). Vi er enige i dette, og totalt sett har vi ikke godt nok grunnlag til å si at påvirkning og konsekvens for trekk- og driv blir noe forskjellige mellom alternativ 1.0 b og hovedalternativet. Vi vurderer derfor at påvirkning og konsekvens for driv- og trekkleier blir henholdsvis liten negativ og **middels negativ**.

Når det gjelder vanlig beite vil påvirkningen øke jo større andel av strekningen som kommer over tregrensen. Dette fordi unnvikelsessoner da sannsynligvis vil øke (se hovedrapporten i forhold til metodikk og beregning av unnvikelsessoner). Vi vurderer det derfor slik at påvirkningen øker for alternativ 1.0 b, nærmere bestemt til middels negativ. På bakgrunn av dette blir konsekvensgraden vurdert til **middels negativ**. Se tabell 1 for sammenligning med alternativ 1.0 (omsøkt løsning).

² Det vil være stor forskjell i verdien for driv- og trekk i ulike deler av delstrekningen (akkurat som for alternativ 1.0). Vi forutsetter at Statnett tar kontakt med reindriften og diskuterer detaljer på denne delstrekningen, uavhengig av hvilket alternativ som blir valgt.

2.1.4 Justert alternativ 1.0 c

Alternativ 1.0 c bryter av fra alternativ 1.0 ca 2-3 km øst for Frengsheia. Mens alternativ 1.0 går rett vest mot Haffelkneipen og deretter sørvest, går alternativ 1.0 c lenger sør, over Stakkstongliheia. For at sammenligning med alternativ 1.0 skal bli lettere har vi valgt, å dele denne delstrekningen inn i en østlig del (øst for Frengsheia) og en vestlig del (Frengsheia og vestover).

I hovedrapporten skrev vi følgende i forhold til verdi på strekningen Fessdalen-Frengsheia:

*"Dette området ligger utenfor de offisielle distriktsgrensene, men området er likevel viktig for driftsgruppen. I praksis så er denne delen av "Rissahalvøya" like viktig som de offisielle beitene her. Dette området ligger innenfor et av hovedvinterbeitene og vi vurderer verdien til **stor/middels**".*

Videre skrev vi om strekningen Frengsheia-Rissa: *"Generelt kan man si at desto lenger vest man kommer desto mindre verdi for reindriften. Mye av den vestlige biten går også under skoggrensen. Verdien blir vurdert som **liten** over tregrensen og **liten/ubetydelig** under tregrensen."*

Verdi

Det er ingen stor forskjell mellom alternativ 1.0 og alternativ 1.0 c i forhold til lengde under og over tregrensen. Det er imidlertid noe forskjell i generell menneskelig aktivitet. I den vestlige delen er forskjellene først og fremst knyttet til barmarkssesongen (når det ikke er dyr i området), men i den østlige delen er det også noen hytter og stier som sannsynligvis har aktivitet store deler av året. Disse ligger i nærområdet til alternativ 1.0. Alternativ 1.0 c vil i østlig del dermed gå igjennom mer uberørte områder, og man kan argumentere for at dette fører til at verdien øker her. På den annen side vurderer vi det slik at alternativ 1.0 indirekte, gjennom barrierevirkninger, potensielt sett berører beitene på Frengsheia i større grad (se under *påvirkning og konsekvens* for begrunnelse). Dette betyr at selv om nærområdene til alternativ 1.0 c har noe større verdi enn alternativ 1.0, vurderer vi den totale verdien på de beitene som potensielt kan bli berørt, både direkte og indirekte, som noe mindre. For østlig del vurderer vi derfor beitene til **middels/stor** verdi, mens for vestlig del vurderer vi den til å være **liten** over tregrensen og **liten/ubetydelig** under tregrensen (mindre verdi jo nærmere eksisterende infrastruktur i vest man kommer).

Påvirkning og konsekvens

Alternativ 1.0 c kommer noe lenger sør, dvs. mer sentralt, sammenlignet med alternativ 1.0. Dette betyr at dyrene vil ha mer motivasjon for å krysse frem og tilbake forbi ledningen for å utnytte beitene på hver side, eventuelt at dyrene trekker inn i området på begge sider av ledningen. Dette gjør at det er mindre sannsynlighet for at alternativ 1.0 c vil kunne stenge for bruken av de potensielle beitene på Frengsheia. Dette gjelder spesielt fordi alternativ 1.0 vil komme nær en del eksisterende hytter og stier, noe som betyr at sumvirkningene her totalt sett kan føre til en forsterket forstyrrelses- og barriereeffekt. I utgangspunktet ser vi det vanligvis som fordelaktig å samle inngrepene, noe som igjen betyr at alternativ 1.0 skulle gi mindre negative konsekvenser enn alternativ 1.0 c. I dette tilfellet er saken imidlertid ikke så klar, ikke pga unnvikelse, men fordi alternativ 1.0 i større grad kan sperre av de bakenforliggende beitene på Frengsheia. Totalt sett vurderer vi derfor alternativ 1.0 c som noe mindre negativt, men ikke i den grad at vi endrer nivået på påvirkning eller konsekvensgrad. Påvirkning blir vurdert for østlig del til **middels** og i vestlig del til **liten**, mens konsekvens blir vurdert til henholdsvis **middels negativ** og **ubetydelig**. Se tabell 1 for sammenligning med alternativ 1.0 (omsøkt løsning).

2.2 Oppsummering

Tabell 1. Oppsummering av konsekvenser og vurderinger i forhold til tidligere omsøkt løsning

Traséalternativ	Konsekvensgrad	Vurdert opp mot tidligere omsøkt løsning ¹
1.0 a1 trekk og driv	Middels negativ	0
1.0 a1 beite og oppsamling	Middels	-(-) ²
1.0 a	Liten negativ	0
1.0 b beite	Middels negativ	-
1.0 b trekk og driv	Middels negativ	0
1.0 c	Middels negativ (østlig del) – ubetydelig (vestlig del)	(+) ³

¹ Tidligere omsøkt løsning vurderes som 0-alternativ. Justert trasé er vurdert opp mot tidligere omsøkt ved å benytte en nidelt skala fra svært mye dårligere til svært mye bedre; --, -(-), -, (-), 0, (+), +, ++ og +++.

² Den største forskjellen er på den delstrekningen som heter Torsengdalen- Rett sør for Goliheia i hovedrapporten (men også for delstrekningen "Rett sør for Goliheia-Blanktjerndalen" er det noe forskjell).

³ Det er viktig å påpeke at beitene i nærområdet til alternativ 1.0 c i utgangspunktet har større verdi enn alternativ 1.0, og i nærområdet til alternativene vil effekten være omvendt. Årsaken til at alternativ 1.0 c totalt sett likevel blir vurdert til svak positiv er at vi mener dette alternativet ikke vil gi noen betydelige barriereeffekter og slik sett potensielt sett redusere bruken av beitene på Frengsheia.

3. MILJØVURDERING³ AV SJØKABEL FRA SELVNESET TIL INNER-RAKVÅG SAMT LUFTLEDNING FREM TIL STORHEIA.

Sjøkabel fra Kvernhusvika

En sjøkabel fra Kvernhusvika innebærer at man vil få luftledning fra Kringsliheia til Kvernhusvika istedenfor luftledning fra Kringsliheia til Rissa. Dette betyr at en løsning med sjøkabel vil dermed gi betydelig mindre negative konsekvenser enn alternativ 1.0. Områdene mellom Kringsliheia og Kvernhusvika er riktignok offisielle vinterbeiter, men disse beiteene ligger helt i ytterkanten av distriktet og deler av strekningen ligger i tillegg under skoggrensen. Verdi blir vurdert til middels/liten. Påvirkning blir vurdert til liten. Dette gir **liten negativ** konsekvens.

I opprinnelig rapport vurderte vi ikke en egen konsekvensgrad på strekningen Kringsliheia-Rissa. Men ut ifra lengde (ca 5 km) og terreng/beliggenhet (berører i stor grad beiter under tregrensa, eventuelt mer i ytterkant) på delstrekningen Kringsliheia-Kvernhusvika, har vi skjønnsmessig vurdert det slik at en sjøkabel vil gi **middels/liten positiv** konsekvens hvis man bruker alternativ 1.0 mellom Kringsliheia og Rissa som 0-alternativ (0-alternativet er da definert til ingen konsekvens).

³ I henhold til tilleggskravene fra NVE er det foretatt en miljøvurdering av dette. Tiltakshaver har valgt å utføre miljøvurderingen gjennom å benyttet metodikken i H140 med verdisetting og omfangs- og konsekvensvurdering. Informasjonsgrunnlaget for verdisettingen er imidlertid ikke like omfattende som ved en vanlig konsekvensutredning og konsekvensgraden må derfor ikke oppfattes som absolutt.

Ask Rådgivning AS
Arbins gate 4, 0253 Oslo
Telefon 970 82 742
askrad@askradgivning.no
www.askradgivning.no